

FDI – i ekstravagante og eksotiske Dubai

Dubai. Selv navnet på emiratet, det nest største etter Abu Dhabi, har en eksotisk klang. Og eksotisk var det – bortimot absurd for en storøyd nordbo med røtter på Toten, og som sammen med rundt 80 andre nordmenn og godt over 14 000 deltakere fra verden for øvrig i slutten av oktober stilte på årets FDI-kongress.

Et fyldig program dekket også denne gangen de fleste temaer innen odontologien. Problemet for deltakerne oppstår når man skal velge hva man skal prioritere: Det er kurser, symposier, enkeltforelesninger, rapporter (free communications) og plakatpresentasjoner: i alt ti valgmuligheter til enhver tid fra ni til halv fem i fire dager. I tillegg en stor utstilling.

Den nye generasjonen

Ikke alle valgene man gjør er like vellykkede, selv om både kursgivere og foredragsholdere på disse kongressene er håndplukkede. Ofte dreier det seg både om hvilke interesser man har, hvor oppdatert man er på forhånd og selvsagt hvor inspirerende foredragsholderen er. I så måte var undertegnede heldig med det første valget: Professor Christian Stohler fra USA snakket engasjert om den nye generasjonen stu-

Sheik Hamdan Bin Rashid Al Maktoum åpnet utstillingen på FDI-kongressen. Her i samtale med FDIs nye president, Burton Conrad, omgitt av «den store hvite flokk» av sikkerhetsvakter.

denter og behovet for å modernisere tannlegeutdanningen.

– For første gang i historien har vi nå fått studenter som er lærerne teknisk overlegne. Tannlegeutdanningen bygger på tradisjoner fra 1840. Den har hittil vært drevet av middelaldrende menn og er blitt hengende langt etter andre studier når det gjelder å ta i bruk moderne teknologi, var hans påstand.

– Dessuten må vi være klar over at dagens unge fungerer på en helt annen måte enn foreldregenerasjonen, sa han og satte skillet ved dem som er født etter 1982. –De tenker radikalt annerledes: de er alltid «oppkoblet» på en eller måte, enten via SMS, PDA, eller på laptopen. For dem er ikke datamaskiner en teknisk ting, de er alltid «på», overalt og hele døgnet, de foretrekker Internett fremfor TV, de lærer ved å «leke» og de arbeider i grupper. De bruker sjelden lærebøker, de googler når de lurar på noe, de krever raske svar, og de vet ofte mer enn læreren. Forelesningssalene er tomme (de sover lenge om morgenen), de har forelesningene på Ipod, og de gjør to-tre ting samtidig. Dette må få konsekvenser for utdanningen, men også for utviklingen på tannlegekontorene. Den nye generasjonen vil tvinge frem en digital revolusjon også på klinikkene, mente han og skisserte fremtidens praksis som en avansert og automatisert digital «dental playstation».

Nattehimmelen opplyst av tårn som stadig skiftet farger.

De lokale unge kvinnelige møtedeltakerne var både vakre og elegante.

– Vi må heve listen når det gjelder å utvikle sofistikert dentalt utstyr og dental teknologi. Og «it has to be fun». Hvis ikke får vi ikke tak i de flinkeste studentene, avsluttet han, Siden Planmeca sponset foredragsholderens tilstedeværelse, er det kanskje nyvinninger på gang allerede på klinikkfronten?

Oral helse og diabetes

Med bakgrunn både i den økende forekomsten av fedme (ett av 10 barn er overvektige), og med den påfølgende økte forekomsten av diabetes (en av tre amerikanere født etter år 2000 vil utvikle diabetes), men også fordi forekomsten av diabetes i de arabiske emiratene er nest høyest i verden, hadde FDI og Den internasjonale diabetesforeningen (IDF) gått sammen om å arrangere et symposium for å sette søkelyset på de orale problemene som kan følge av sykdommen. At forekomsten av diabetes er særlig høy i emiratene antas å ha flere årsaker, én er genetisk (folk gifter seg innen samme familie). I tillegg er det som ellers i rike land, dårlige matvaner og usunn livsstil med lav fysisk aktivitet.

Ifølge professor Thomas van Dyke fra Boston vil personer med diabetes lettere utvikle periodontitt enn andre. På den annen side vil også personer med alvorlig periodontitt som følge av tilstanden, kunne få problemer med å kontrollere sin diabetes. Det er derfor viktig å forebygge, og ett av målene for

symposiet var derfor å «include prevention of oral disease and promotion of oral health as an essential component of diabetes management». På spørsmål om tannleger skal behandle pasienter med sukkersyke annerledes enn andre pasienter, var svaret både ja og nei. Dersom blodsukkeret er stabilt, er det ingen problemer. Om blodsukkeret ikke er under kontroll, er pasienten mer utsatt for infeksjoner, og det kan blant annet være dårlig sårtilheling og blødning som ikke vil stanse. Det kan også oppstå situasjoner med risiko for akutte generelle komplikasjoner som hypereller hypoglykemi, og det ble anbefalt å sette opp time til denne typen pasienter tidlig på morgenen.

Konklusjonen på symposiet var blant annet at periodontitt bør inkluderes som en komplikasjon ved diabetes, at diabetespasienter bør betraktes som risikopasienter som rutinemessig bør screenes for oral sykdom og at forskning som leder til evidensbasert behandling bør initieres og støttes.

Få fra Norden

– Bruk to centimeter fluortannpasta på børsten, puss og behold tannkremen i munnen i to minutter. Ikke skyllet etterpå, og vent to timer før du spiser eller drikker. Dette var hovedbudskapet til Downen Birkhed fra Gøteborg som var den ene av to invitererte hovedforedragsholdere fra Sverige. Den andre var Jüri Kuroi, som snakket om diagnose

Burj Al Arab, som ligger på en kunstig bygget øy, er verdens høyeste og eneste syvstjerners hotell.

og behandling av retinerte hjørnetenner i overkjeven. Fra Danmark var det også to forelesere: Jens Andreasen og Kim Ekstrand, den første orienterte om siste nytt i traumebehandling, og Ekstrand deltok i et seminar om et nytt klassifikasjonssystem for karies, ICDAS (International Caries Detection and Assessment System). Det var ingen nordmenn blant foredragsholderne, og etter hvert er det også tynt med representanter fra de nordiske landene i de ulike komiteene og i styre og stell i organisasjonen for øvrig.

Tannlegeforeningen er imidlertid representert med to delegater på generalforsamlingene. Den første, generalforsamling A, foregår før fagprogrammet starter, den siste, generalforsamling B, foregikk i år nest siste dag. Der blir alle avstemningene foretatt, og i år ble 14 FDI Policy Statements vedtatt. På dette møtet skjedde også den formelle innsettelsen av den nye presidenten da FDI's første og foreløpig eneste kvinnelige president, dr. Michele Aerden, overlot roret til dr. Burton Conrad fra Canada. Vurdert etter den svært lave andelen kvinnelige representanter i de ulike komiteene, synes det å kunne

183 norske tannleger var registrert på FDI-kongressen i Dubai. Her representert ved fra venstre, Bernt Gerner, Nina Gerner, Inger Johanne Nyland, Nini Haug, Gunnar Lyngstad og Berit Bjarøy.

bli lenge til neste gang det blir kvinnelig president igjen.

Mye å se og gjøre

Hele kongressen, med fagprogram, åpning og utstilling, foregikk på det elegante Dubai International Convention and Exhibition Centre, bygget for å tiltrekke seg globale møter og kongresser av alle slag. Bortsett fra i en liten periode under første dags registrering var det ikke trengsel selv om kongressen hadde drøyt 14 000 deltakere og var en av de største i FDI's historie. Nå var ikke alle de 14 000 der samtidig, det er vel ikke til å undervurdere at mange møtedeltakere benytter en del av tiden til å se seg om. Og i Dubai, var det mye

både å se og gjøre. Ikke minst var de mange spektakulære skyskraperne imponerende. De ble imidlertid små sammenlignet med den som skal bli verdens høyeste bygning (foreløpig ca. 800 meter). Hvem ønsker å bo i 169. etasje undrer man. Ellers er det obligatorisk å beundre Burj Al Arab, det kjente syvstjerners hotellet. Verdens største samling av kunstige øyer (The world) kunne også såvidt sees fra land, og det var dessuten mulig å prøve seg på ski eller snowboard i den innendørs slalåmbakken like ved. Ingen kunne heller unngå å registrere all byggeaktiviteten, det regnes med at 25 prosent av alle verdens byggekraner befinner seg i Dubai. Trafikkbildet bar også preg av

den sterke veksten de siste fem årene – til tider stod bilene i kø i seks filer hver vei, og det var ikke uvanlig å bruke to timer både frem og tilbake til jobben, selv om avstanden bare skulle tilsis 20 minutter.

Mange av møtedeltakerne la inn både ørkentur og bading på de flotte sandstrendene i sitt program, i tillegg til handleturer på de utallige store og til dels eksklusive shoppingsentrene. Det sosiale programmet knyttet til møtet, ikke minst «Dubai Night» på stranden ved «Seilet» var også en opplevelse, men de mange som hadde forberedt seg med flagg til åpningsseremonien og den tradisjonelle «call of the nations» ble skuffet. Om det var behovet for å effektivisere seremonien (det tar tid å kalle opp godt over 100 land) eller om det var andre årsaker vites ikke, men opplesning fra koranen, tradisjonell og ikke spesielt grasjøs lokal dans med bare menn samt lasershow syntes ikke å bidra til svekke skuffelsen.

Stockholm neste

I 2008 går turen til Stockholm for dem som vil delta på neste års FDI-kongress. Kanskje ikke så eksotisk for oss her fra Norge, men det er alltid hyggelig å besøke Stockholm. Og programmet for møtet, som foregår fra 24. til 27. september, er allerede fastlagt og kan sees på FDI's nettsted: www.fdiworldental.org. I 2009 og 2010 går turen eventuelt til henholdsvis Singapore og Brasil.

Tekst og foto: Gudrun Sangnes